

ปัญหาและข้อขัดข้องเกี่ยวเนื่องกับการควบคุม ฝากขัง ผู้ต้องหาในคดีอาญาและแนวทางแก้ไข

ตามที่ไต่ทำการศึกษาในบทที่แล้วถึงเรื่องเกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการควบคุมและการขังซึ่งล้วนแต่เป็นมาตรการที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา และยิ่งความเคียดแค้นให้เกิดขึ้นแก่เขาและครอบครัวของเขาด้วย ในขณะที่เดียวกันก็ไต่ศึกษาถึงมาตรการที่จะช่วยผ่อนคลายความเคียดแค้นอันเกิดจากการใช้มาตรการบังคับคือเรื่องการปล่อยชั่วคราว

แต่เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องการควบคุม ฝากขัง และปล่อยชั่วคราว เป็นบทบัญญัติที่ล้วนแต่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะใช้ดุลยพินิจตามที่ตนเองเห็นว่าถูกต้องเหมาะสม ในบางครั้งประชาชนก็อาจจะได้รับความเคียดแค้นจากการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของพนักงานสอบสวน แต่ในขณะที่เกี่ยวกับบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวนี้ยังก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติบางประการอันเนื่องมาจากความไม่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กันในการบัญญัติกฎหมาย อันก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงาน

ในวิทยานิพนธ์บทที่ 4 นี้ ผู้เขียนจะไต่หามบายบางปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุม ฝากขัง และปล่อยชั่วคราว ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ บางปัญหาเป็นเรื่องที่กระทบโดยตรงต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาที่จะต้องถูกรัฐใช้อำนาจควบคุมตัว ส่วนบางปัญหาเป็นเรื่องที่เกิดเป็นข้อขัดข้องในทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวน ทำให้ไม่ทราบว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะเป็นการถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ

4.1 ปัญหาในเรื่องการนับระยะเวลาควบคุมและปัญหาเรื่องการกำหนดระยะเวลาปล่อยชั่วคราวของพนักงานสอบสวน

ตั้งที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์ไว้แล้วในบทที่ 3 หัวข้อ 3.2.3 เกี่ยวกับการคำนวณนับเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหา ซึ่งมาตรา 87 วรรค 3 กำหนดเวลาควบคุมไว้ 48 ชั่วโมง

กับ 7 วัน ในกรณีนี้เวลาเริ่มต้นการควบคุมเป็นชั่วโมงนั้น ไม่มีปัญหา เริ่มนับเวลาไต่คนที่
 ให้นำตัวผู้ถูกจับมาจนถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน สำหรับการนับเป็นวันนั้น ยึดความเห็นที่
 แยกต่างกันอยู่ บางฝ่ายเห็นว่าให้เริ่มนับแต่วันรุ่งขึ้น วันแรกไม่นับรวมเข้า รวมคำนวณเข้า
 ค่ายโดยอ้างหลักเกณฑ์การคำนวณระยะเวลาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่อีก
 ฝ่ายก็เห็นว่า ควรนับวันหนึ่งในวันแรกที่ควบคุมผู้ถูกจับมาจนถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เข้า
 ไปด้วย เพราะการคำนวณวันควบคุมน่าจะถือยึดถือหลักเกี่ยวกับการคำนวณระยะเวลา
 จำคุกตามประมวลกฎหมายอาญา เพราะทั้งการควบคุมหรือการจำคุกล้วนแต่เป็นมาตรการ
 ที่จำกัดสิทธิ เสรีภาพของบุคคลทั้งสิ้น จึงต้องตีความในทำนองเดียวกัน

การนับเวลาควบคุมนั้น กฎหมายให้นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาจนถึงที่ทำการของพนักงาน
 สอบสวน หากนับแต่เวลาถูกจับไม่ แต่ถาจับมาแล้วเที่ยวตระเวนค้ำง ไม่นำตัวผู้ถูกจับไปยัง
 ที่ทำการของเจ้าพนักงาน เช่น ไปทำการสอบสวนนอกที่ทำการ เป็นเวลาหลายวันก่อนแล้วจึง
 นำไปที่ทำการเหล่านี้ เวลาที่พาผู้ถูกจับไปตระเวนค้ำงและไม่ส่งตัวผู้ถูกจับยังที่ทำการ คั้งนี้
 จะถือเวลาคั้งกลาวนี้เป็นเวลาที่ไต่เดินทางตามปกติไม่ได้¹ ต้องนับเวลาคั้งกลาวนั้นเข้า
 ในกำหนด 48 ชั่วโมง หรือ 7 วันนั้นด้วย กรณีคั้งกลาวนี้ ถ้าไม่นับเข้าในเวลากำหนด
 48 ชั่วโมง หรือ 7 วันด้วย และไปนับเมื่อถึงที่ทำการแล้วถือว่า เป็นการควบคุมโดยไม่มี
 อำนาจ

อย่างไรก็ตาม มีข้อควรสังเกตุว่า พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนผู้ต้องหา
 ณ ที่ใดเวลาใดก็ได้ ไม่จำเป็นจะต้องสอบสวน ณ ที่ทำการเสมอไปในกรณีที่ตำรวจชั้นผู้ใหญ่
 ทำการจับกุมด้วยตนเอง ก็อาจทำการสอบสวนด้วยตนเองในฐานะพนักงานสอบสวนได้ และ
 อาจจะไม่นำตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไปยังที่ทำการ เลยก็เป็นได้

¹ อย่างไรก็ตามการ เดินทางมายังที่ทำการโดยปกตินั้น ไม่คำนึงถึงเวลาว่าจะ
 ยาวนานเท่าไรแล้วแต่ความจำเป็นตามท้องที่ ขอแต่ให้เป็นความจำเป็นในการเดินทางเท่านั้น
 อาจเดินทางถึง 2-3 วันก็ได้ ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 238/2481 วินิจฉัยไว้ว่า ถ้าตำรวจ
 ผู้จับได้รีบนำตัวส่ง แต่เพราะเหตุเป็นตำบลที่ทุรกันดารต้องเดินทาง 2-3 วัน จึงจะถึงสถานี
 ตำรวจ การนับเวลา 48 ชั่วโมง ก็ยังต้องนับแต่เวลาที่ถึงสถานีตำรวจหรือที่ทำการของ
 พนักงานสอบสวนแล้วแต่กรณี

ปัญหาสำหรับเรื่องการนับระยะเวลาควบคุมที่มีปัญหาเกิดขึ้นอยู่ที่คู่คือ ปัญหาการนับระยะเวลาควบคุมในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยชั่วคราว เช่น เมื่อพนักงานสอบสวนควบคุมตัวผู้ต้องหาแล้ว 6 วัน แล้วไปประกันตัวผู้ต้องหาไป ต่ออีก 5 วัน การสอบสวนยังไม่ทันเสร็จ นายประกันเอาตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนก็รับตัวผู้ต้องหาและนำตัวผู้ต้องหาฝากขัง จึงเกิดปัญหาว่าในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยชั่วคราวให้พ้นจากการควบคุม จะถือว่าวันที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยชั่วคราวนั้นเป็นวันควบคุมของนับรวมเข้ากับระยะเวลา 7 วัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรค 3 ควดยหรือไม่ ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2525 และศาลจังหวัดชลบุรี ใกล้เคียงคำร้องขอฝากขังโดยให้เหตุผลว่า "การไปประกันเมื่อใช้การคุมขัง แต่ก็เป็นกรควบคุมอย่างหนึ่งเพราะอิสระของผู้ต้องหาอยู่ภายใต้การควบคุมตามสัญญาประกัน ถือว่าผู้ต้องหาถูกควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 แล้ว เมื่ออำนาจการควบคุมของผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนมีเพียง 7 วัน ครบกำหนดแล้วของนำผู้ต้องหาศาล หาใช่ให้ประกันไปโดยไม่มีกำหนดเวลาไม่ เมื่อพนักงานสอบสวนส่งตัวผู้ต้องหาศาลหลังจากล่วงเลยเวลาที่ศาลจะรับตัวไว้เช่นนี้ จึงให้ยกคำร้อง"¹ จากเหตุผลดังกล่าวนี้ ทำให้เห็นบทบาทของศาลในอันที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพแก่ผู้ต้องหาโดยศาลเห็นว่าพนักงานสอบสวนควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ 6 วัน และให้การประกันตัวไปอีก 5 วัน จึงนำตัวผู้ต้องหาฝากขัง เท่ากับว่าพนักงานสอบสวนควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ถึง 11 วัน แล้วคอยนำมาฝากขังถือเป็นการฝากขังที่ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87

เมื่อเกิดกรณี เรื่องที่ศาลจังหวัดชลบุรียกคำร้องขอฝากขังผู้ต้องหาชั้นชั้นนี้ ทางกรมตำรวจได้เสนอปัญหาตามชั้นตอนและปลัดกระทรวงมหาดไทยจึงได้มีหนังสือที่ มท.0204/14551 ลงวันที่ 11 กันยายน 2527 หรือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยชั่วคราวให้พ้นจากการควบคุม จะถือว่าวันที่ผู้ต้องหาถูกปล่อยชั่วคราวนั้นเป็นวันควบคุม ของนับรวมเข้ากับระยะเวลา 7 วัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรค 3 ควดยหรือไม่

¹ ฎหมายกระทรวงยุติธรรมที่ ขธ.0404/456 ลงวันที่ 10 มกราคม 2527 ในคำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดย พล.ต.ท. สุวัจน์ชัย ไชยาญ, หน้า 95-97.

เลขที่การคณะกรรมการกฤษฎีกาใหม่หนังสือที่ นร.0501/1928 ลงวันที่ 6 พฤศจิกายน 2527 โดยได้แนบบันทึกเรื่องขอให้พิจารณาตีความมาตรา 87 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อขอขอรื้อของกรมตำรวจ¹ สรุปความได้ว่า ในการปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีทั้งประกันและหลักประกันด้วย ในชั้นพนักงานสอบสวนนั้นไม่ถือว่าผู้ถูกจับอยู่ในระหว่างการควบคุมของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามมาตรา 87 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพราะกำหนดเวลาควบคุมผู้ถูกจับซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ได้ไม่เกิน 7 วัน ตามมาตราดังกล่าวนั้น หมายถึงระยะเวลาที่ผู้ถูกจับนั้นถูกควบคุมอยู่จริง ๆ โดยไม่รวมระยะเวลาที่ผู้ถูกจับได้รับการปล่อยชั่วคราวหรือหลบหนีไปในระหว่างนั้น

ก่อนหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้นับบันทึกขอขอรื้อดังกล่าว กรมตำรวจก็ได้เสนอเรื่องนี้ไปยังกระทรวงยุติธรรม โดยผ่านทางกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรมก็ได้มีหนังสือที่ ขส.0404/456 ลงวันที่ 10 มกราคม 2527² โดยแจ้งว่าทางกระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาเรื่องที่ศาลจังหวัดชลบุรีเรียกคำร้องขอฝากขังผู้ต้องหาแล้วเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นปัญหาการตีความกฎหมายอันเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของศาล ซึ่งกระทรวงยุติธรรมมีอาจเข้าไปแทรกแซงโดยตรงได้แต่อย่างใด นอกจากนั้นในหนังสือฉบับดังกล่าว กระทรวงยุติธรรมได้ให้ข้อสังเกตว่า "แนวความคิดในการตีความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 ที่ศาลจังหวัดชลบุรีนำมาใช้นี้ได้เคยมีการเสนอแนะไว้แล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ในการสัมมนาปฏิบัติพิจารณาหัวหน้าศาลทั่วประเทศ จักร โดยที่ประชุมสัมมนาเห็นกันว่า การตีความให้พนักงานสอบสวนสามารถทำการสอบสวนได้โดยไม่มีระยะเวลาจำกัดหลังจากที่ไต่ประกันตัวผู้ต้องหาไปแล้วนี้ เป็นการไม่เป็นธรรม

¹ ุรายละเอียดฉบับบันทึกของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว ในเอกสารภาคผนวก 2

² ุรายละเอียดหนังสือของกระทรวงยุติธรรมฉบับดังกล่าว ในเอกสารภาคผนวก 3

แก้ผู้ต้องหาและนายประกันอย่างยิ่ง ทั้งยังเป็นเหตุให้เสียรูปคดีของผู้เสียหายโดยความยาก การสอบสวนของลาซาไป เพราะในชั้นศาลอาจติดตามตัวพยานมาเบิกความต่อศาลไม่ได้ เนื่องจากพยานโยกย้ายที่อยู่หรือแม้จะได้ตัวพยานมา พยานก็มักหลงลืมเหตุการณ์แห่งคดีไปไม่ มากก็น้อย ดังนั้น จึงมีความควรจะมีการแก้กฎหมายให้ชัดเจนว่าแม่พนักงานสอบสวนจะให้ ประกันตัวผู้ต้องหาไป ก็ยังถือเป็นการควบคุมตามมาตรา 87 อยู่ จึงต้องมีการฝากขังตาม ชั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา 87"

กรณีของผู้ต้องหาประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวนนอกจากจะเกิดปัญหาในเรื่องการ ันระยะเวลาควบคุมคังที่ผู้เขียนได้หยิบยกข้อเท็จจริงมากล่าวแล้วข้างต้น ยังมีข้อที่ทำการ ตกเถียงกันว่า หากพนักงานสอบสวนใหญ่ของผู้ต้องหาประกันตัวไปแล้ว พนักงานสอบสวนจะไม่ถูก ผู้บังคับควบคุมระยะเวลาการควบคุมหรือฝากขัง ทั้งนี้ เพราะในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา 113 บัญญัติว่า "เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการสั่งปล่อยชั่วคราว สัญญาประกันนั้นใช้ไต่ระหว่างสอบสวน หรือจนกว่าผู้ต้องหาถูกศาลสั่งขังระหว่างสอบ สอน หรือตลอดไปจนถึงศาลประทับฟ้องเท่านั้น" ด้วยเหตุนี้ในการสัมมนาผู้พิพากษาหัวหน้า ศาลที่วราชอาณาจักร ในปี พ.ศ. 2522 จึงได้มีการหยิบยกเรื่องนี้ขึ้นพิจารณาและที่ประชุม เห็นกันว่าควรที่จะให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับการปล่อยชั่วคราว โดยที่ประชุมผู้พิพากษาหัวหน้าศาลที่วราชอาณาจักรมีความเห็นว่า บทบัญญัติ มาตรา 113 ในคดีผู้ต้องหาได้รับการประกันตัวในชั้นสอบสวนก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติว่า พนักงานสอบสวนใช้เวลาสอบสวนไต่ถามเท่าที่เห็นควร โดยไม่ต้องรอสมัครว่าจะเรื่องกำหนด เวลาเหมือนคดีผู้ต้องหาถูกขัง และปรากฏเสมอว่าพนักงานสอบสวนใช้เวลาในการสอบสวน นานเกินสมควร ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียหายตามมา 2 ประการ¹ คือ

1. การไม่มีกำหนดระยะเวลาจะท้องฟ้องผู้ต้องหาเมื่อใดเป็นผลเสียต่อการให้ ความยุติธรรมแก่ประชาชน และ

¹ รายละเอียดได้จากหนังสือกระทรวงยุติธรรม ที่ ขช.0504/988 ลงวันที่ 19 มกราคม 2522 ถึงกระทรวงมหาดไทย ในเอกสารภาคผนวก 4

วรรค 4 ถึงวรรค 9 มาในบังคับ"

ควยผลของบทบัญญัติมาตรา 113 ที่แก้ไขใหม่จึงเป็นการแก้ไขหาในเรื่องของการประกันโดยไม่มีกำหนดอายุไปไ้ในระคับหนึ่ง กล่าวคือ เป็นการกำหนดเวลาสิ้นสุดของการปล่อยชั่วคราวของเจ้าพนักงาน โดยกฎหมายกำหนดให้การปล่อยชั่วคราวเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานระยะหนึ่ง (6 เดือนนับแต่วันที่ทำการปล่อยชั่วคราว) จากนั้นจึงให้เป็นอำนาจของศาลอีกระยะหนึ่ง การแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 113 เพื่อจำกัดอายุสัญญาประกันในชั้นสอบสวนนี้ ก็เพื่อให้อัยการที่ไ้รับการปล่อยชั่วคราวโดยพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไ้ได้รับความเป็นธรรมในการดำเนินคดี¹ กล่าวคือ จะทำให้เป็นการเร่งรัดให้การสอบสวนเสร็จเร็วยิ่งขึ้น อันส่งผลทำให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินคดีอาญา นอกจากนี้ภาระของนายประกันที่จะต้องรับผิดชอบที่อาจจะไม่สามารถนำเอาหลักทรัพย์ไปใช้เพื่อการอื่นตลอดเวลานั้นก็เป็นอันหมดไป

อย่างไรก็ตาม ถิ่นนักวิชาการให้ข้อสังเกตว่า บทบัญญัติมาตรา 113 ที่แก้ไขใหม่นี้ อาจจะไม่ช่วยให้อัยการที่ไ้รับการปล่อยชั่วคราวโดยพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไ้ได้รับความเป็นธรรมสมดังเจตนารมณ์ที่ไ้ แต่ผู้ตองหาที่ไ้เคยไ้รับสัญญาปล่อยชั่วคราวในชั้นเจ้าพนักงานมาแล้ว ศาลจะไ้ประกันอีกหรือไม่ก็ยังไม่มีความแน่นอน กล่าวคือ ศาลอาจมีความเห็นแตกต่างไปจากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการก็อาจเป็นไ้ นอกจากนี้ยังมีความเห็นต่อไปว่า ถ้าการแก้ไขมาตรา 113 มีวัตถุประสงค์เพื่อไ้มีการเร่งรัดให้การสอบสวนเสร็จโดยเร็วเพื่อที่จะไ้ให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินคดีอาญาแล้ว อาจเกิดผลเสียต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนไ้เพราะว่าการเร่งรัดไ้ควยระยะเวลาอาจกระทบตอความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบค้นหาความจริง เพราะหลักการในการดำเนินคดีอาญาคือ "หลักตรวจสอบ" ในชั้นสอบสวนทั้งพนักงานสอบสวนและพนักงาน

¹ ดังปรากฏในเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2532 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา 113 มีว่า "เพื่อให้อัยการที่ไ้รับการปล่อยชั่วคราวโดยพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไ้ได้รับความเป็นธรรมในการดำเนินคดี"

อัยการต่างก็มีหน้าที่ตรวจสอบคนหาความจริงทั้งความจริงที่เกี่ยวกับการกระทำของ
 ผู้ต้องหาและความจริงเกี่ยวกับรายละเอียดของตัวผู้ต้องหา การที่ต้องตรวจสอบคนหาความ
 จริงแท้ของเรื่องดังที่กล่าวนี้ บางคดีจำเป็นต้องใช้เวลา การเร่งรัดเรื่องระยะเวลาอาจ
 ทำให้ขาดความละเอียดรอบคอบอันจะส่งผลเสียต่อการอำนวยความยุติธรรมแก่ผู้ต้องหาและ
 แก่ส่วนรวมในที่สุดสุดท้ายได้¹

ผู้เขียนเห็นว่าข้อสังเกตดังกล่าวนี้มีเหตุผลที่ควรได้รับการพิจารณา อย่างไรก็ตาม
 ตามผู้เขียนยังมีความเห็นอีกที่ใคร่สรุปไว้ในท้ายบทที่ 3 ว่า ถ้าองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง
 การดำเนินคดีอาญาทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือศาล ต่างก็มี
 ความเข้าใจกฎหมายในส่วนที่ควบคุมเรื่องการไต่ถามการให้การดำเนินคดี ไม่ว่าจะเป็น
 กฎหมายในเรื่องการจับ การควบคุม และปล่อยชั่วคราวอย่างถูกต้องตามเจตนารมณ์ของ
 กฎหมายว่าเพราะเหตุใดจึงต้องไต่ถามการให้การดำเนินคดีในแต่ละกรณี โดยเฉพาะ
 อย่างยิ่งหากสร้างความเข้าใจในเรื่อง "ความจำเป็นในการ เอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ"
 ได้โดยคดีและถูกต้องตามหลักการของกฎหมายแล้ว แม้จะไม่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ
 ในมาตรา 113 ก็ตาม ความเคอะครอนเกินกว่าจำเป็นที่ผู้ต้องหาจะได้รับในระหว่างการ
 สอบสวนก็จะไม่เกิดขึ้น ในทางตรงกันข้ามบทบัญญัติทั้งในมาตรา 87 และในมาตรา 113
 ที่แก้ไขใหม่ ต่างก็มีข้อความอันถือว่าเป็นเงื่อนไขที่สำคัญอยู่ประการหนึ่งนั่นคือ ข้อความที่ว่า
 "ถ้ามีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไป" ทั้งในมาตรา 87 ที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์
 ไว้แล้วในบทที่ 3 และในมาตรา 113 ที่แก้ไขใหม่ ข้อความในข้อความที่ไม่มีอะไรที่จะช่วยให้
 ความเข้าใจกฎหมายเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องการอันเป็นสากลที่ผู้เขียนได้สรุปไว้
 ในท้ายบทที่ 3 ฉะนั้น ถ้าหากยังไม่มี ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องความจำเป็นในการ เอาตัว
 บุคคลไว้ในอำนาจรัฐ" แล้ว มาตรา 113 ที่แก้ไขใหม่อาจจะไม่สามารถเป็นหลักประกัน
 สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาได้อย่างแท้จริงสมดังที่มุ่งหมายไว้

¹ คณิต ฃ นคร, "การกำหนดระยะเวลาปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาของเจ้าพนักงาน,"
วารสารนิติศาสตร์, หน้า 39.

4.2 การแจ้งข้อหาที่มีส่วนสัมพันธ์กับการควบคุมและฝึกขังรวมทั้งการปล่อยชั่วคราว

การแจ้งข้อหา นั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 บัญญัติว่า "เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียกหรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงานเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว นามสกุล ชาติ บังคับนิคมารก อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งข้อหาให้ทราบและทวงบอกให้ทราบก่อนว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้องหา กล่าวนั้นพอจะเชื่อเป็นพยานหลักฐานยืนยันเข้าในการพิจารณาได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใด ก็ให้จำคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลย ก็ให้บันทึกไว้" ซึ่งกฎหมายมิได้บัญญัติว่าการแจ้งข้อหาใหญ่ของหาทราบ จะต้องแจ้งอย่างไร แต่อย่างไรก็ตามได้มีนักกฎหมายหลายท่านที่ได้ให้ความเห็นไว้ในแนวเดียวกัน เช่น ศาสตราจารย์เริงธรรม ลีคพลี ว่า หลักเกณฑ์ในการแจ้งข้อหา คือ แจ้งฐานความผิดและรายละเอียดของความผิดที่กล่าวหาให้ผู้ต้องหาทราบ¹ และไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องแจ้งข้อพระราชบัญญัติด้วย เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1074/2525 วินิจฉัยว่า จำเลยถูกฟ้องว่าปลูกสร้างอาคารไม่ตรงตามแบบที่ได้รับอนุญาต ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โดยวินิจฉัยว่าโจทก์นำสืบไม่ได้ว่า การกระทำของจำเลยไม่เข้าช้อยกเว้นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร มาตรา 31 อันจะทำให้ถือว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิด การที่โจทก์อุทธรณ์ว่า โจทก์นำสืบข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบแห่งความผิดครบถ้วนแล้ว จำเลยไม่ได้ออสู่ว่า การกระทำของจำเลยเข้าช้อยกเว้น เป็นปัญหาข้อกฎหมาย

ข้อบัญญัติส่วนท้องถิ่นเป็นกฎหมายในบังคับแก่คนทั่วประเทศ มิใช่บังคับเฉพาะแต่คนในท้องถิ่นเท่านั้น จึงเป็นข้อกฎหมายที่ศาลจะฟ้องตัวเอง โดยโจทก์ต้องนำสืบความในข้อบัญญัติดังกล่าว

พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาแก่จำเลยว่า ก่อสร้างอาคารผิดแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต จากคณะเทศมนตรี ชอขด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 แล้ว หากจำต้องแจ้งข้อพระราชบัญญัติด้วยไม่ การสอบสวนจึงชอขด้วยกฎหมายแล้ว

¹ เริงธรรม ลีคพลี, คำบรรยายสัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา,

จำเลยได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารจากเทศบาลแล้ว เมื่อผ่านไปต่อเติมอาคาร
ผิดไปจากที่ได้รับอนุญาต จะอ้างความเข้าใจโดยสุจริตว่าพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ยัง
ไม่ได้ประกาศใช้ในเขตเทศบาลที่อนุญาต เพื่อไม่ตองรับโทษหรือรับโทษน้อยลงตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา 62 ไม่ได้"

จากบทบัญญัติของมาตรา 134 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เห็น
ได้ว่า เจ้านักงานที่หน้าที่แจ้งขอหาใหญ่ของหาทราบใดแก่พนักงานสอบสวนที่มีอำนาจสอบสวน
ส่วนคดีนั้น ๆ¹ และเป็นเรื่องเฉพาะที่ผู้ต้องหาปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานสอบสวนดังกล่าว
เท่านั้น ซึ่งอาจเป็นกรณีผู้ต้องหาถูกเรียก หรือถูกจับกุม หรือเข้ามาขอตัวต่อหน้าพนักงานสอบสวน
หรือปรากฏตัวผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา

เนื่องจากการสอบสวนของพนักงานสอบสวนมีผลต่อการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ²
จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาว่า การสอบสวนใน "ความผิด" ตามมาตรา 120 แห่ง
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมายถึงกรณีใด เพราะการสอบสวนหมายถึงการ
รวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบ
ข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ³ การสอบสวน
จึงครอบคลุมเนื้อหา 2 ประการ คือ⁴

1. การรวบรวมพยานหลักฐาน และ
2. การไต่ถามการบังคับ

¹ กำธร พันธุลาภ, รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ครั้งที่ 454-20/2516, หน้า 7.

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 120

³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11)

⁴ คณิต ฃ นกร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, หน้า 127.

การสอบสวนนอกจากพนักงานสอบสวนจะต้องรวบรวมพยานหลักฐาน และใช้
 มาตรการบังคับดังกล่าวแล้ว หากปรากฏตัวผู้ต้องหาปรากฏต่อหน้าพนักงานสอบสวน ก็
 จะขอนำข้อหาหรือข้อเท็จจริงซึ่งได้จากการสอบสวนนั้นไปแจ้งใหญ่ของหาทราบ ดังนั้นข้อหา
 ที่พนักงานสอบสวนแจ้งใหญ่ของหาทราบก็คือ ความผิดที่ได้จากการสอบสวนนั่นเอง การที่
 พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาใหญ่ของหาทราบดังกล่าวจึงมีผลค่อนข้างคืออาจนำไปฟ้องร้องศาล
 ของพนักงานอัยการ และไม่ว่ากรณีระหว่างการสอบสวนพนักงานสอบสวนอาจมีความจำเป็น
 ที่จะควบคุมผู้ต้องหาไว้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องหาหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
 หรือมีความจำเป็นของสอบสวนผู้ต้องหาดังกล่าวข้างตน

การควบคุมหมายความถึง การควบคุมหรือกักขังผู้ถูกจับโดยพนักงานฝ่ายปกครอง
 หรือตำรวจในระหว่างสืบสวนและสอบสวน ¹ การควบคุมตัวผู้ต้องหาตามกฎหมายจะเริ่ม
 เมื่อผู้ต้องหาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ² การควบคุมตัวผู้ต้องหา
 ก่อนเวลาดังกล่าว แม้ตามกฎหมายจะถือว่าเป็นการควบคุม แต่ก็มีไต่ถามเข้าในกำหนด
 เวลาควบคุมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 กล่าวคือ
 เมื่อผู้ต้องหาถูกเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือราษฎรทำการจับกุม จะนับเวลา
 การควบคุมก็ต่อเมื่อผู้ต้องหาได้ถูกนำมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และ
 แมวาระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนหมดลงแล้ว ก็อาจมีความจำเป็นที่
 จะต้องควบคุมผู้ต้องหาต่อไปอีก โดยจะต้องขังผู้ต้องหาไว้ในระหว่างสอบสวนนั้น

"ขัง" หมายความว่า การกักขังจำเลยหรือผู้ต้องหาโดยศาล ³ การควบคุม
 และการขังผู้ต้องหา มิได้เกิดจากที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาใหญ่ของหาทราบโดยตรง
 เพราะเพียงแต่การเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดก็ย่อมมีผลไปถึงเรื่องการควบคุมและการ
 ขัง ซึ่งมีระยะเวลาแตกต่างกันตามชนิดของความผิดอาญาและอัตราโทษของความผิดอาญา

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (21)
² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรค 3
³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (22)

ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 87 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว การควบคุม
 จึงอาจเกิดขึ้นก่อนหรือหลังจากการแจ้งขอหาแก่ผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนก็ได้ การแจ้ง
 ขอหาของพนักงานสอบสวนจึงเท่ากับเป็นการยืนยันว่า พนักงานสอบสวนอาจควบคุมตัวผู้ต้อง
 หาตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกเหนือจากการที่ผู้ต้องหาได้ทราบความผิดที่ตน
 ถูกกล่าวหา แต่อย่างไรก็ตามพนักงานสอบสวนจะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้เท่าที่จำเป็นตาม
 พุทธการแห่งคดีเท่านั้น โดยพิจารณาความมุ่งหมายของการควบคุมตัวผู้ต้องหาเป็นหลัก ซึ่ง
 แล้วแต่ขอเท็จจริงของแต่ละคดีไป เช่น เพื่อมีผู้ต้องหาหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลัก
 ฐาน และกำหนดระยะเวลาการควบคุมหรือการขัง จะต้องไม่เกินกำหนดเวลาดังนี้

1. ขอหาซึ่งมีความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความ
 ผิดลหุโทษ พนักงานสอบสวนจะควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามค่าให้การ และที่จะ
 รู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขายู่ที่ไหนเท่านั้น ¹

2. ขอหาซึ่งมีความผิดที่มีอัตราโทษสูงกว่าความผิดลหุโทษ พนักงานสว
 สอบสวนจะควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้ไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหามาถึงที่ทำการของ
 พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่ไม่ตอมนับเวลาเกินทางตามปกติที่นำตัวผู้ต้องหามาศาล
 รวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อการสอบสวน หรือ
 มีเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะยืคเวลาเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้เท่าเหตุจำเป็น แต่ต้องไม่เกิน
 เจ็ดวัน ²

ในกรณีที่เกิดความจำเป็นซึ่งจะตองควบคุมผู้ต้องหาไว้เกินกว่ากำหนดเวลาเจ็ดวัน
 เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้น พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะตองส่งผู้ต้องหามาศาล
 และยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหานั้นไว้ และศาลอาจสั่งขังผู้ต้องหาไว้มีกำหนดเวลา
 ตามอัตราโทษของความผิดที่ตองหาด้งนี้ ³

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรค 2

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรค 3

³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรค 4,5,6, และ 7

1. ความนิคณาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้เพียงครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน

2. ความนิคณาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือน แต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน

3. ความนิคณาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน

เนื่องจากการควบคุมและการขังผู้ต้องหา จะต้องกระทำต่อเมื่อมีความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดีเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องหาที่อาจไขมาตรการขณคลายการจำกัดสิทธิเสรีภาพดังกล่าวได้ โดยยื่นคำร้องขอลอยชั่วคราว ซึ่งอาจกระทำได้โดยผู้ต้องหาเอง หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง เพราะผู้ต้องหาได้รับการสนับสนุนจากทนายความ ไม่มีความนิคณาญา กอเมืค่าพิพาทจนถึงที่สุดว่าใดกระทำความนิคณาญา จะปฏิบัติต่อผู้ต้องหา นั้น เสมือนเป็นผู้กระทำ ความนิคณาญาได้¹

ในชั้นสอบสวน หากผู้ต้องหาอยู่ในความควบคุมของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ การยื่นคำร้องขอลอยชั่วคราวจะต้องกระทำต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี ส่วนผู้ต้องหาที่ขังตามหมายศาล จะต้องยื่นคำร้องขอศาลที่ออกหมายขังนั้น² เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจปล่อยชั่วคราวอาจใช้ดุลยพินิจปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกันเท่านั้น หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้ แต่ถาอัตราโทษของความนิคณาญาที่ตองหา มีโทษ

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 มาตรา 27

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106

จำคุกอย่างสูงเกินสามปีขึ้นไป การสั่งอนุญาตปล่อยชั่วคราวจะต้องมีประกัน และจะมีหลักประกัน ค่ายหรือไม้ก่ได้¹ และความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี การพิจารณาคำร้องปล่อย ชั่วคราว ศาลจะต้องสอบถามพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการว่าจะคัดค้านหรือไม่ และหาก ไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันสมควร ศาลอาจถามเสียก็ได้² แต่อย่างไรก็ดี หลักเกณฑ์อันหนึ่ง ที่จะต้องใช้ประกอบพิจารณาสั่งอนุญาตปล่อยชั่วคราวก็คือ ความหนักเบาแห่งข้อหา ซึ่งจะพิจารณาคำ อธิกราโทษของความผิดนั้น ๆ ดังนั้น การที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาหนักหรือเบา ย่อมมีผล ต่อการควบคุมและการปล่อยชั่วคราวของผู้ต้องหาได้

จากข้อพิจารณาดังกล่าวเห็นได้ว่า ระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาของพนักงาน สอบสวน หรือระยะเวลาในการอนุญาตให้ปากชังของศาลตามคำร้องของพนักงานสอบสวนหรือ พนักงานอัยการ หรือเงื่อนไขในการพิจารณาปล่อยชั่วคราวก็ดี ต่างให้อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าพนักงาน ผู้มีอำนาจหรือศาลที่จะพิจารณา โดยให้คำนึงถึงความจำเป็นและความเหมาะสม และเป็น ที่น่าสังเกตว่าในเรื่องการควบคุม ปากชัง และปล่อยชั่วคราวต่างก็ได้นำเรื่อง "ความหนักเบา แห่งข้อหา" มาเป็นเงื่อนไขในการพิจารณา เพราะฉะนั้นการแจ้งข้อหาจึงมีความสำคัญ เป็น อย่างยิ่งในขั้นตอนของการสอบสวน ซึ่งถ้ามีการแจ้งข้อหาที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์กฎหมายวาง ไว้ หรือแจ้งเพิ่มเพื่อยกขึ้นไป ก็จะมีผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาขึ้นได้

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าคำกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีลักษณะควบคุม ทัณฑ์โทษพนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาเกินความจำเป็น ซึ่งได้แกขบขังคัมภระทรวงมหาคไทยวาควย ระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. 2523 ข้อ 6 ซึ่งระบุว่ากรแจ้งข้อหาจะกระทำโดยเพิ่มข้อ หาที่มีโทษหนักเกินกว่าโทษสำหรับการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไว้ได้ และในระเบียบการตำรวจ เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 8 ว่าควยเรื่องกรสอบสวน ข้อ 2 อยู่ที่โทษพนักงานสอบสวนทำใจเป็นกลาง ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ต้องการแต่ความจริงโดยบริสุทธิ์เท่านั้น นอกจากนั้นจะเห็นว่าหากพนักงาน สอบสวนแถลงแจ้งข้อหาเพื่อใหญ่ของหาใครรับโทษหนักขึ้นกว่าที่เป็นจริงแล้ว พนักงานสอบสวน นั้นก็จะมีผลของความผิดของระวางโทษคงที่ผิดยุติไว้ใประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 200 นอกจาก มาตราการทางกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่จะใช้เพื่อป้องกันให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา เกิน

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 109

ความจำเป็นดังที่โลกกล่าวข้างต้นแล้ว หากการสอยสวนนั้นผู้ต้องหาสามารถชี้พยานความอยู่ควย
ก็จะเป็มาตราการอีกประการหนึ่งที่จะป้องกันปัญหาในเรื่องนี้ได้

4.3 การยื่นคำร้องฝากขังในกรณีผู้ต้องหาป่วย ท้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล

ทั้งโลกกล่าวมาแล้วในเรื่องหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฝากขังว่า ในการยื่นคำร้องขอฝาก
ขังผู้ต้องหาศาล นอกจากจะต้องยื่นคำร้องขอศาลแล้วยังต้องสำเนาคำร้องนั้นส่งให้แกผู้ต้องหา
เป็นรายบุคคลไป เพื่อให้ผู้ต้องหาแต่ละคนได้ทราบรายละเอียดและเหตุผลในการขอฝากขัง
นอกจากนั้นในการยื่นคำร้องขอฝากขังศาลในแต่ละครั้ง พนักงานสอบสวนจะต้องนำตัวผู้
หาไปศาลด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ศาลจะได้สดับถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ ซึ่ง
ในทางปฏิบัติผู้ต้องหาจะทำการคัดค้านการขอฝากขังพร้อมกับจะยื่นคำร้องขอศาลขอให้ปล่อย
ชั่วคราวในขณะเดียวกัน และถ้าในคดีที่ผู้ต้องหาถูกกล่าวหาว่าเป็นคดีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุก
อย่างสูงเกิน 10 ปี หากผู้ต้องหายื่นคำร้องขอศาลขอให้ศาลปล่อยชั่วคราว ศาลของพนักงาน
สอบสวนหรือพนักงานอัยการว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อประกอบการพิจารณาใน
การที่จะอนุญาตให้มีการประกันตัวไป แต่ศาลไม่อาจถามไต่โดยมีเหตุอันควร ศาลจะงการ
ถามเสียก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุผลไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ศาลสามารถชี้คำสั่งไต่โดยรวดเร็ว ถ้ามี
การคัดค้านศาลก็จะรับคำคัดค้านไว้ประกอบการพิจารณา และศาลอาจถือเป็นเหตุไม่ควรอนุญาต
ให้ประกันได้ การที่กฎหมายวางหลักเกณฑ์ไว้ทั้งสองด้านเช่นนี้ก็เพื่อที่จะไต่รายละเอียดแห่งขอ
เท็จจริงและพฤติการณ์แห่งคดี เพื่อให้ศาลจะใช้ในการประกอบการพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้
ฝากขังตามคำร้องของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการหรือพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้
ปล่อยชั่วคราวตามคำร้องของผู้ต้องหา

กรณีอาจเกิดเป็นปัญหาได้หากผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมอยู่ป่วยหนักหรือได้รับบาดเจ็บสาหัส
รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลจนไม่สามารถนำตัวผู้ต้องหาไปศาลพร้อมกับยื่นคำร้องขอฝากขังได้
ดังนี้ จะต้องปฏิบัติอย่างไรกรณีตามปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้ ถ้าเป็นการฝากขังผู้ต้องหาที่อาญา
ที่อยู่ใอำนาจศาลแล้ว ก็คงจะไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ เพราะในพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลแขวงและวิธีพิจารณาคความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 มาตรา 8 วรรค 2 บัญญัติว่า
"ถ้าผู้ต้องหาอยู่ในความควบคุมของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ให้พนักงานสอบสวนหรือ
พนักงานอัยการแล้วแต่กรณี นำตัวผู้ต้องหามาส่งศาลพร้อมกับยื่นคำขอฝากขัง และขอให้ศาล
ออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ แต่ถาผู้ต้องหาป่วยอยู่ในสภาพที่ไม่อาจนำมาศาลได้ ให้พนักงานสอบสวน
หรือพนักงานอัยการขออนุญาตศาลรวมมาในคำขอ ให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาโดยมีพยาน

หลักฐานประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาลในเหตุที่ไม่อาจนำตัวผู้ต้องหามาศาลได้ ในกรณีที่ศาลสั่ง อนุญาตให้ผิดฟ้อง ให้ศาลออกหมายจับผู้ต้องหาเท่ากับระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้ผิดฟ้องนั้น"

ในทางตรงกันข้าม ถ้าคดีที่ผู้ต้องหาถูกกล่าวหาไม่ใช่คดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงก็ ย่อมจะใช้วิธีการตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคความอาญา ในศาลแขวงซึ่งที่ใดกล่าวข้างต้นไม่ได้ ในขณะที่เดียวกันในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 ก็ไม่เคยบัญญัติถึงเรื่องดังกล่าวนี้ไว้ จึงอาจเกิดปัญหาขึ้นได้ในการยื่นคำร้องขอ ผ่ากซึ่ง เพราะพนักงานสอบสวนไม่ยื่นคำร้องขอผ่ากซึ่งก็ต้องปล่อยให้ไปเพราะได้ทำการ ความคุมมาครบ 7 วันแล้ว เมื่อพนักงานสอบสวนปล่อยตัวผู้ต้องหาไปแล้ว ภายหลังเมื่อพนักงาน สสอบสวนทำสำนวนการสอบสวนเสร็จ ส่งให้พนักงานอัยการ พนักงานอัยการส่งฟ้องก็ของ คำเนินการ เพื่อให้ได้ตัวผู้ต้องหา ทั้งนี้ เพราะมีหลักกฎหมายกำหนดไว้ว่า จะต้องมีตัวผู้ ของหาพร้อมทั้งคำฟ้องของพนักงานอัยการ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 141 วรรคท้าย และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 515/2491 (ประชุมใหญ่))

นอกจากในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 จะไม่เคยบัญญัติถึง วิธีการปฏิบัติตั้งกรณีผู้ต้องหาป่วยหนักจนไม่สามารถนำตัวผู้ต้องหาไปศาลพร้อมกับการยื่นคำร้อง ขอผ่ากซึ่งได้แล้ว ในระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีก็ไม่เคยมีการกล่าวถึงแนวปฏิบัติในเรื่องนี้ ไว้เช่นกัน มีหนังสือยังเคยมีหนังสือของกระทรวงมหาดไทยเรื่องวิธีปฏิบัติตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา ที่ 1791/2479 ถึงคณะกรรมการจังหวัดทุกจังหวัดให้ปฏิบัติไปในแนว ที่ว่า ถ้าผู้ต้องหาบาดเจ็บรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ไม่อาจนำตัวไปศาลเพื่อผ่ากซึ่งได้ ถ้าหาก ครบกำหนดเวลาควบคุมผู้ต้องหาแล้ว พนักงานสอบสวนยอมหมกอำนาจในการที่จะควบคุมค่อ ไป จากข้อความในหนังสือกระทรวงมหาดไทยฉบับดังกล่าวนี้ย่อมแสดงให้เห็นแนวทางที่พนักงาน สสอบสวนจะต้องปฏิบัติได้ว่า เมื่อพนักงานสอบสวนได้ควบคุมผู้ต้องหาครบกำหนดเวลาแล้ว ถ้า หากผู้ต้องหาป่วยหรือบาดเจ็บรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ไม่อาจนำตัวไปศาลเพื่อผ่ากซึ่งได้ พนักงานสอบสวนยอมหมกอำนาจในการที่จะควบคุมค่อไป¹

ในกรณีผู้ต้องหาป่วยหรือได้รับบาดเจ็บสาหัสต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล การ ที่กระทรวงมหาดไทยให้แนวปฏิบัติเช่นนี้ก็คงเป็นด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นกรณีที่ไม่ต้องควมบท บัญญัติมาตรา 14 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่บัญญัติว่า "ในกรณีที่พนักงาน

¹ รายละเอียดของหนังสือกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ผู้เขียนได้คัดลอกข้อความ และวิเคราะห์ไว้แล้วในบทที่ 3 หน้า 109

สอบสวนหรือศาลเห็นว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้วิกลจริต และไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้งดการสอบสวน ไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณาไต่สวนความผิดนั้นหายวิกลจริต หรือสามารถจะต่อสู้คดีได้ และให้มีอำนาจส่งตัวผู้ต้องหาไปยังโรงพยาบาลโรคจิต หรือมอบให้แก่ผู้อนุบาลศาลหลวงประจำจังหวัด หรือผู้อื่นที่เต็มใจรับไปดูแลรักษาก็ได้ตามแต่จะเห็นสมควร ซึ่งบทบัญญัติมาตรา 14 นี้ เป็นบทบัญญัติที่ใช่เฉพาะสำหรับผู้ต้องหาที่วิกลจริตเท่านั้น ไม่ใช่กับผู้ต้องหาที่เจ็บป่วย ดังจะเห็นได้จากในทางปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา 14 ถ้าตัวผู้ต้องหาวิกลจริต และพนักงานสอบสวนไต่สวนแล้วไปรักษายังโรงพยาบาลนั้น ไม่ได้ว่าเป็นการควบคุม ถือว่ากรณีตามมาตรา 14 เป็นข้อยกเว้นของมาตรา 87 ทั้งนี้ เพราะเหตุว่าเมื่อครบระยะเวลาการควบคุมตามมาตรา 87 พนักงานสอบสวนก็ไม่เคยที่จะขอศาลเพื่อทำการควบคุมตัวผู้ต้องหาแต่อย่างใด เพราะในกรณีนี้พนักงานสอบสวนถือว่าเมื่อส่งตัวผู้ต้องหาไปยังโรงพยาบาลแล้ว พนักงานสอบสวนก็เป็นอันหมดหน้าที่ ¹

ความจริงในกรณีที่ผู้ต้องหาเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บสาหัสต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล จนไม่สามารถนำตัวผู้ต้องหาไปศาลพร้อมกับยื่นคำขอฝากขังได้นั้น คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้เคยหยิบยกขึ้นมาพิจารณาเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยคณะกรรมการได้มีความเห็นให้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 87 ทวิใหม่ เป็นว่า ² "ถ้าเกิดความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่ากำหนดเวลาในมาตราก่อน เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นหรือเพื่อการปฏิบัติงานของอัยการ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี ยื่นคำขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ เมื่อศาลเห็นว่า มีเหตุผลสมควรที่จะขังผู้ต้องหาไว้ก่อน ก็ให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ได้ตามที่จำเป็น โดยให้ระบุข้อเท็จจริงที่ปรากฏต่อศาล และความจำเป็นที่จะขังผู้ต้องหาไว้ด้วย

¹ พล.ต.ท. บรรลือ เรื่องตระกูล, จากรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ครั้งที่ 490-11/2517 วันอังคารที่ 19 มีนาคม 2517

² สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ครั้งที่ 183-6/2510 วันอังคารที่ 14 กุมภาพันธ์ 2510

ในการยื่นคำขอตามความในวรรคก่อน ให้พนักงานสอบสวนหรืออัยการนำตัวผู้ต้องหา มาศาลควย แต่ถาผู้ต้องหาป่วยอยู่ในสภาพที่ไม่อาจนำศาลได้ ก็ให้พนักงานสอบสวนหรือ พนักงานอัยการแจ้งให้ศาลทราบ โดยมีพยานหลักฐานประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาลใน เหตุที่ไม่อาจนำตัวผู้ต้องหาศาลได้ ในกรณีเช่นนี้ศาลเห็นสมควรจะมีคำสั่งให้ผู้ต้องหาอยู่ใน ความควบคุมของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต่อไปตาม เจิมแทนการออกหมายซึ่งก็ได้ โดยให้ถือว่าผู้ต้องหาของซึ่งตามหมายซึ่งของศาล

เมื่อศาลได้มีคำสั่งตามวรรคสองแล้ว ถาสามารถนำตัวผู้ต้องหาส่งศาลได้ ก็ให้ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการนำตัวผู้ต้องหาส่งศาลในโอกาสแรกที่ส่งได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ ศาลยกเลิกคำสั่งที่สั่งตามวรรคสองและออกหมายซึ่งผู้ต้องหาไว้"

จากแนวทางการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อไขปัญหาเกี่ยวกับกรณีที่ผู้ต้องหาเจ็บป่วยหรือ บาดเจ็บสาหัสรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลจนไม่สามารถนำตัวผู้ต้องหาไปศาลพร้อมกับยื่นคำร้อง ขอฝากขังได้ นับว่าเป็นการบัญญัติกฎหมายที่สามารถจะทำการขอฝากขังผู้ต้องหาไว้ต่อไป เนื่องจากมีความจำเป็นเพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้น หากได้มีบทบัญญัติเช่นนี้ยอมทำให้พนักงาน สอบสวนหรือพนักงานอัยการสามารถยื่นคำร้องขอฝากขังผู้ต้องหาได้ แมว่าจะไม่อาจนำตัว ผู้ต้องหาศาลได้ก็ตาม แต่จะต้องควบคุมบทบัญญัติดังกล่าว จะต้องประกยไปด้วยหลักเกณฑ์ 2 ประการ คือ ประการแรก ยังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ต่อไป แมว่า ผู้ต้องหาจะป่วยหรือบาดเจ็บนอนรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลก็ตาม เพราะถ้าไม่ขอฝากขังผู้ ของหาแล้ว อำนาจการควบคุมตัวของพนักงานสอบสวนหรือของพนักงานอัยการก็จะสิ้นสุดลง ของปล่อยตัวผู้ต้องหาไป ซึ่งถาผู้ต้องหาหายป่วยออกจากโรงพยาบาลได้แล้ว เขาอาจจะไป บุกเหยงกับพยานหลักฐานหรือหลบหนีก็ได้ ประการที่สอง พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัย การจะต้องแสดงหลักฐานให้เป็นที่พอใจศาลว่า ไม่อาจนำตัวผู้ต้องหาศาลได้ เช่น อาจขอ หนังสือรับรองจากทางโรงพยาบาลว่าผู้ต้องหาป่วยเจ็บจริงและรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล

อย่างไรก็ตาม แมว่าในขณะที่จะไม่ให้มีข้อความอย่างทีกล่าวข้างตนปรากฏอยู่ใน บทบัญญัติ มาตรา 87 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ตาม ผู้เขียนมีความเห็นว่า

เพื่อมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และเพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการที่จะไม่
 ของปล่อยผู้ต้องหาไป อันอาจทำให้ตนเองถูกลงโทษทางวินัยตามกฎหมายหรือในการปฏิบัติหน้าที่
 ศาลควรจะอนุญาตให้ฝากขังผู้ต้องหาได้โดยไม่ต้องนำตัวผู้ต้องหาไปศาล โดยพนักงานสอบสวน
 ของเสด็จหลักฐานจากทางโรงพยาบาลให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า ผู้ต้องหาเจ็บป่วยและรักษาตัว
 อยู่ในโรงพยาบาลจริง และต้องแถลงถึงความจำเป็นที่จะต้องขออำนาจศาลขังผู้ต้องหาผู้นั้นไว้
 ขอไปจนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น โดยอาศัยหลักการอย่างเดียวกันกับคดีที่อยู่ในเขตและ
 อำนาจศาลแขวงซึ่งมีบทบัญญัติ มาตรา 8 วรรค 2 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธี
 พิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 นี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย